

European
Commission

PLATFORMA PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ

JTP GROUNDWORK

*Regional and
Urban Policy*

Acest raport a fost elaborat de Simon Davies (JTP Groundwork), Adina Vițan (Valea Jiului Society) și Ina Berer. Autorii sunt recunoscători tuturor celor care au participat la grupurile tematice organizate în întreaga regiune, precum și pentru comentariile și reflecțiile cu privire la constatări oferite de numeroși participanți la atelierile de lucru organizate la Petroșani la 12 octombrie 2013, la Târgu Jiu la 18 octombrie 2023 și la Craiova la 18 noiembrie 2023. Dorim, de asemenea, să le mulțumim următorilor: Besa Maraj (ifok), Marco Migliara, Florentina Tăutu și Sander Happaerts (DG REGIO, Comisia Europeană), pentru comentariile și sugestiile utile.

Opiniile prezentate în acest raport aparțin autorilor și nu reprezintă neapărat punctul de vedere al Comisiei Europene sau al agențiilor sale.

Ce este tranziția verde?

Europa renunță treptat la combustibilii poluanți ca parte a planurilor de a deveni un continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050. Această tranziție verde aduce oportunități de locuri de muncă, afaceri și cercetare în noile industrii curate. Tranziția verde aduce orașelor oportunitatea de a deveni mai verzi și mai puțin poluate și oferă familiilor oportunități de a avea acces la energie verde mai ieftină și mai fiabilă.

Totuși, combustibilii fosili au impulsionat revoluția industrială, asigurând iluminatul străzilor, încălzirea locuințelor și alimentarea fabricilor și a birourilor. Multe întreprinderi încă se bazează și în prezent pe combustibili fosili pentru a funcționa - inclusiv o mare parte din producția de energie electrică, oțelăriile și fabricile de beton. Multe regiuni au un trecut mândru în furnizarea de materii prime, cum ar fi cărbunele, care au făcut posibil progresul social și economic.

Tranziția verde nu înseamnă doar trecerea de la surse de energie mai poluante la unele mai puțin poluante, ci și sprijinirea întreprinderilor care trebuie să se adapteze și a regiunilor care se bazează pe industrii precum cea a mineritului de cărbune pentru a asigura locuri de muncă și dinamism economic.

Ce înseamnă tranziția justă și cât se alocă Conurbației Jiului?

Tranziția justă înseamnă sprijinirea acestor regiuni în eforturile lor de a-și valorifica punctele forte industriale pentru a impulsiona noi industrii verzi, pentru a reînnoi competențele, pentru a genera noi locuri de muncă și noi activități economice, astfel încât acestea să poată continua să fie comunități dinamice din punct de vedere economic și social, care să se bazeze pe trecutul lor pentru a profita de tranziția verde.

Pentru ca România să își îndeplinească angajamentul de a elimina treptat cărbunele până în 2032, o capacitate de producție de energie electrică pe bază de cărbune/lignit de aproape 5GW va fi închisă până în 2030 (procesul a început deja, cu o capacitate de 1,7GW închisă în 2021), iar operațiunile miniere urmează să fie închise până în 2032. Hunedoara a trecut printr-o fază de tranziție în ultimele două decenii, în timp ce regiunile Dolj și Gorj se află la începutul procesului.

Toate cele trei regiuni rămân afectate de cele mai recente schimbări. Industria reprezintă între 22 și 33% din valoarea adăugată brută a fiecărui județ, iar pierderile de locuri de muncă estimate variază de la 1% din populația ocupată în Dolj la 5,5% în Hunedoara. În lipsa unei intervenții, un scenariu „business as usual” estimează că noile sectoare verzi ar înlocui poate doar o treime din locurile de muncă pierdute.

Cu toate acestea, tranziția oferă și oportunități semnificative. În România, în ansamblu, se estimează că ar putea fi create 100 000 de noi locuri de muncă - de trei ori mai multe decât cele pierdute. Iar cu tradiția și aptitudinile tehnice existente, Conurbația Jiului este bine plasată pentru a beneficia de toate acestea.

Mecanismul pentru o tranziție justă a fost creat pentru a furniza acest sprijin regiunilor vizate de tranziția justă din Europa. Sprijinul include asistență tehnică și „înfrățire” pentru a ajuta regiunile să învețe una de la cealaltă. Fondul pentru o tranziție justă oferă peste 19 miliarde EUR, în special sub formă de granturi pentru regiunile afectate, prin intermediul întreprinderilor, autorităților locale și societății civile.

Dintre acestea, șase județe vizate de tranziția justă din România - Dolj, Galați, Gorj, Hunedoara, Mureș și Prahova - au primit peste 2,1 miliarde EUR. Celor trei județe ale Conurbației Jiului li s-au alocat împreună aproximativ 1,2 miliarde EUR - sau aproximativ 10% din veniturile regiunii¹ - un

¹ Între acestea, județele Dolj, Gorj și Hunedoara au generat o valoare adăugată brută (VAB) de aproximativ 11,4 miliarde EUR în 2020.

sprijin financiar semnificativ. Eliberarea acestor fonduri necesită dezvoltarea de proiecte - orientate către mediul de afaceri și social - care să sprijine tranziția justă prin dezvoltarea infrastructurii sociale, a întreprinderilor care generează locuri de muncă, a industriilor verzi sau a infrastructurii care sprijină sectoarele cu potențial de creștere în regiune - cum ar fi turismul sau generarea de energie verde.

Ce este JTP Groundwork și ce a realizat aceasta în Conurbația Jiului?

JTP Groundwork reprezintă asistența tehnică acordată de UE regiunilor vizate de tranziția justă. Experții lucrează cu autoritățile locale, universități, întreprinderi, ONG-uri sau alte organizații care contribuie la tranziția unei regiuni. În Conurbația Jiului, experții au lucrat împreună cu Valea Jiului Society în cadrul întregii Conurbații pentru:

- A aduce laolaltă oamenii prin grupuri tematice, ateliere de lucru și conferințe. Organizarea a 24 de grupuri tematice și interviuri cu 102 persoane din Hunedoara, Dolj și Gorj. O reprezentare largă a inclus 47 de IMM-uri, 25 de autorități locale sau IMM-uri locale, 4 studenți și 21 de ONG-uri. În plus, au fost organizate trei ateliere de lucru - câte unul în fiecare județ - la care au participat în jur de 150 de persoane, iar alte 100 s-au conectat online.
- A afla despre oportunitățile și provocările din regiune de la întreprinderile locale, ONG-uri și funcționari ai autorităților locale.
- A consulta datele și rapoartele tehnice disponibile privind regiunea pentru a afla care sunt oportunitățile și provocările cu care se confruntă.
- A prezenta constatările sub forma unei analize SWOT care să fie clară, accesibilă și ușor de citit.

JTP Groundwork a oferit multor membri ai societății civile ocazia să se întâlnească, să își împărtășească opiniile, să stabilească relații de afaceri sau de proiecte sociale și să contribuie cu opiniile lor la acest studiu. Nivelul de implicare în regiune a fost impresionant; acest raport a beneficiat în mod considerabil de împărtășirea punctelor de vedere, au fost formate mai multe echipe de proiect și au fost încheiate mai multe parteneriate de afaceri potențiale. Pe parcursul JTP Groundwork, a devenit clar că oamenii sunt motivați să asculte povești de succes, să afle informații practice despre cum să procedeze în legătură cu identificarea și dezvoltarea de proiecte și să aibă ocazia de a se implica cu alte persoane sau grupuri care gândesc la fel și care doresc să îmbunătățească climatul social și economic din regiune.

În plus, JTP Groundwork a împărtășit cunoștințe despre cum pot fi accesate fonduri UE prin intermediul seriei de ateliere de lucru și a lucrat cu comunitatea locală pentru a identifica proiecte potențiale care ar putea fi sprijinite prin fonduri UE. Acest lucru s-a realizat atât prin intermediul grupurilor tematice, cât și al atelierelor de lucru. În sfârșit, JTP Groundwork a ajutat la înființarea grupurilor de lucru pentru proiectele selectate și le-a sprijinit în elaborarea schițelor de proiecte și a proceselor care trebuie urmate pentru a atrage fonduri UE.

Acest document rezumă constatările obținute în cadrul atelierelor de lucru, al grupurilor tematice și al analizei literaturii de specialitate.

Ce conține acest raport?

Acest raport prezintă situația Conurbației Jiului privind

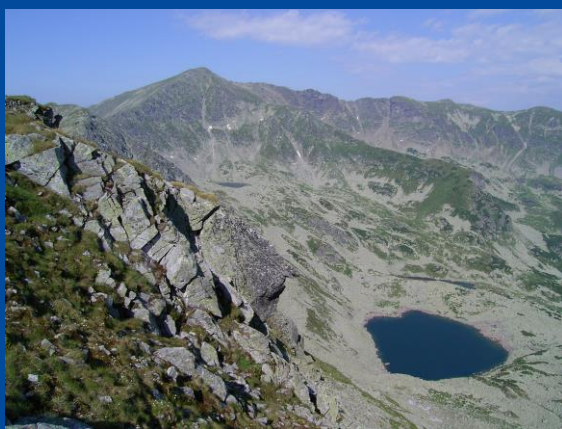
- Punctele forte - pe care se poate construi
- Punctele slabe - care trebuie abordate
- O viziune luminoasă pentru viitorul regiunii - dacă profită de oportunitățile sale
- O viziune mai întunecată asupra viitorului regiunii - dacă nu reușește să abordeze punctele slabe și dacă se concretizează amenințările

O regiune cu puncte forte pe care se poate construi

O regiune cu multe frumuseți naturale și construite...

O regiune muntoasă. Situată în mijlocul unor munți impunători, această regiune este mărginită de Dunăre la sud și de râul Jiu care curge prin Carpații Meridionali. Aici, entuziaștii se pot delecta cu sporturi montane captivante, cum ar fi drumețiile, în timp ce se bucură de priveliști care îți taie respirația, sate fermecătoare și localnici calzi și inimoși. Este de remarcat că aici se află cel mai vechi parc național din România, Parcul Național Retezat, înființat în anul 1935. În plus, șoseaua Transalpina se întinde de la nord la sud, oferind călătorilor panorame uimitoare de-a lungul călătoriei lor.

Munții Parâng

Autor: Harabagiu Dan – operă de domeniu public - [File:Parang-32.jpg - Wikimedia Commons](#)

Șoseaua Transalpina

Autor: Giuseppe Milo | Flickr Fisier:Transalpina road - Romania - Travel photography (35775283264).jpg - Wikipedia

Castele minunate. Castelul medieval al Corvinilor, un amestec rafinat de arhitectură gotică și renescentistă, reprezintă una dintre cele șapte minuni ale României. Construcția sa s-a desfășurat în patru etape, din secolul al XV-lea până în secolul al XIX-lea, fiind conceput inițial ca o apărare formidabilă împotriva Imperiului Otoman. Vecinătatea castelului a fost un centru de extracție a fierului și de producție de arme. În prezent, castelul atrage peste 275 000 de vizitatori anual, iar în 2022 a avut onoarea de a găzdui Târgul European al Castelelor.

Castelul Corvinilor

Autor: de Adrianstanica.ro - operă proprie, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=74734860>

Orașul vechi al Craiovei : Colegiul National Carol I

Autor: necunoscut – carte poștală veche:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Craiova_...

Orașe și localități care sunt excelente pentru plimbare și explorare. Aceste orașe oferă ocazii captivante pentru plimbări și explorări în voie. Cea mai veche mențiune modernă a Craiovei datează din 1475, când orașul a reprezentat un centru militar și comercial important. În prezent, orașul se mândrește cu străzi pitorești care abia așteaptă să fie descoperite, împreună cu o piață mare. Încântătorul Parc Nicolae Romanescu, conceput de arhitectul francez Eduard Redont și înființat în jurul anului 1900, este o oază publică fermecătoare. Situat pe o proprietate din secolul al XIX-lea, are un „castel fermecat” și fântâni arteziene grațioase.

Istoria bogată a regiunii și frumusețea captivantă a acesteia reprezintă un magnet pentru nou-veniți și îi poate inspira și pe cei care au plecat să se gândească din nou să se întoarcă. Această fundație

oferă o platformă solidă pentru îmbunătățirea calității vieții pentru toți locuitorii.

... cu posibilități deosebite de practicare a sporturilor de iarnă.

Munții din regiune găzduiesc numeroase stațiuni de schi, iar unele oferă și activități sportive de vară. Stațiunea de schi Straja de lângă Lupeni include 26 km de pârtii. Stațiunea Vidra a fost inaugurată în 2012, dar nu include încă cazare la fața locului. Stațiunea de schi Rânca include aproape 4 km de pârtii și trasee. Stațiunea de schi Parâng găzduiește 8 km de pârtii și este, de asemenea, populară pentru drumeții și ciclism montan în timpul lunilor de vară.

Stațiunea de schi Straja - Munții Vâlcan

Autor: Al Bundy:
https://en.m.wikipedia.org/wiki/File:Ski_resort_Straja_7.jpg

Transalpina

Autor: Livin4wheel:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Driving_the_Transalpina_%28Unsplash%29.jpg

Locuințele sunt ieftine în comparație cu o mare parte din România și Europa...

Achiziția sau închirierea unei locuințe în orașele și municipiile din Conurbația Jiului costă aproximativ jumătate din costul unei locuințe similare în București. De exemplu, chiria medie pentru un apartament cu o cameră în centrul orașului costă aproape 2 500 de lei în București, față de 1 120 de lei în Târgu Jiu și 1 400 de lei în Craiova. Achiziția este, de asemenea, mult mai ieftină. Prețul estimat pe metru pătrat în centrul Bucureștiului este de peste 12 200 de lei, față de aproximativ 2 500 în Târgu Jiu (cu 80% mai ieftin) și 7 500 de lei în Craiova (cu 40% mai ieftin).

Prețurile sunt, de asemenea, mai reduse raportat la nivelul mediu al veniturilor față de București, prețurile medii fiind de peste zece ori mai mari raportat la venituri în București și de 6-7 ori mai mari raportat la venituri în Târgu Jiu și Petroșani. Indicele imobiliar Deloitte 2023 face un clasament al accesibilității locuințelor din Europa și constată că România, în ansamblu, are cele mai accesibile proprietăți din Europa, iar această știre este împărtășită la nivel internațional de reviste precum Business Review.

Piața imobiliară cu prețuri accesibile face ca această regiune să fie un loc atractiv și accesibil pentru locuit. Această accesibilitate reprezintă o oportunitate de a atrage nomazii digitali sau pe cei care se gândesc să se întoarcă, inclusiv pe cei care caută un refugiu de vară sau de iarnă. În plus, se creează un mediu favorabil pentru achiziționarea și renovarea proprietăților pentru a fi utilizate în sectorul turismului.

... iar unele locuințe sunt foarte frumoase

Scăderea populației din ultimele două decenii a dus la o abundență de locuințe vacante care oferă un mare potențial de renovare. Aceste proprietăți pot fi reamenajate spre a fi închiriate pentru turiști, transformate în reședințe sezoniere sau utilizate de „nomazii digitali”, aducând vitalitate în regiune. În plus, unele dintre aceste locuințe ar putea fi reamenajate pentru a asigura servicii esențiale și pentru a sprijini comunitățile locale, inclusiv centre de zi pentru copii, spații de lucru în comun și alte activități sociale sau de afaceri valoroase.

Casă în curs de renovare în Bumbesti-Jiu

Autor: GP Builders: <https://www.facebook.com/p/GP-Builder-100063913517221/>

Universitățile regionale care, în mod tradițional, au organizat cursuri tehnice excelente și au format oameni cu un înalt nivel tehnic...

Universitățile din Petroșani, Craiova și Târgu Jiu au o moștenire bogată în transmiterea de competențe tehnice de înaltă specializare adaptate forței de muncă industriale. Universitatea din Petroșani, înființată inițial sub numele de „Școala de Poduri și Șosele, Mine și Arhitectură”, a fuzionat ulterior cu Institutul de Mine. În prezent, aceasta găzduiește trei facultăți distinse - Facultatea de Mine, Facultatea de Inginerie Mecanică și Electrică și Facultatea de Științe.

Înființată în 1947, Universitatea din Craiova a avut inițial facultăți care cuprindeau matematică, filologie, electrotehnică, agricultură, horticultură, chimie și economie. În prezent, aceasta oferă un spectru larg de discipline, inclusiv medicină, inginerie electrică și mecanică, inginerie industrială și

agricolă, precum și tehnologii de automatizare și calculatoare. Universitatea este găzduită în magnificul Palat al Justiției.

Universitatea Constantin Brâncuși din Târgu Jiu oferă, în mod similar, educație în inginerie, economie, drept și medicină. În plus, se mândrește cu un departament de cercetare și dezvoltare dedicat, care se concentrează pe îmbunătățirea eficienței cercetării, a inovării și a progresului tehnologic, încurajând în același timp colaborarea între cercetătorii din domeniile tehnologic și socioeconomic.

...care, alături de o mândră moștenire industrială, au oferit regiunii o sursă de profesioniști tehnici bine pregătiți și experimentați.

Universitatea din Petroșani

Autor: Simon Davies

Specialiștii în minerit, precum și alți oameni cu pregătire tehnică din regiune sunt căutați la nivel național datorită pregătirii lor excelente și experienței industriale. În plus, există o populație de mineri pensionari cu vârsta de peste 45 de ani, mulți dintre ei având competențe care ar putea fi actualizate și îmbunătățite pentru roluri legate de tranziția verde. Aceasta poate include montarea de panouri solare sau de pompe de căldură în locuințe, construirea și întreținerea sistemelor de generare a energiei verzi, cum ar fi parcurile solare sau eoliene, munca în fabrici de baterii sau dezvoltarea de start-up-uri în sectoare noi.

Unii tineri din regiune fac o muncă inovatoare...

Școlile din România excelează în domeniul educației digitale și în competițiile de robotică și au câștigat concursuri prestigioase la nivel mondial. În Conurbația Jiului, un club de robotică, găzduit parțial de fosta mină Petrila, a obținut performanțe excepționale la competiții la nivel european, ocupând locul al doilea în anul 2022. De asemenea, a apărut la o emisiune de televiziune pentru capital de risc și a primit resurse semnificative pentru a sprijini idei de afaceri legate de tehnologie.

Instituțiile de învățământ din regiune au o bază solidă atât în ceea ce privește expertiza istorică, cât și competențele contemporane, care pot fi valorificate pentru a se alinia la cerințele economiei moderne. Acest lucru poate fi realizat prin oferirea de cursuri de formare în domenii emergente legate de economia verde, acordând în același timp prioritate dezvoltării de aptitudini socio-culturale esențiale pentru studenți. Întărirea colaborării dintre aceste instituții și companii este esențială pentru a se asigura că aptitudinile predate sunt direct aplicabile, permițând studenților să absolve în calitate de contribuitori competenți și valoroși atât pentru forța de muncă, cât și pentru societate în general.

O echipă locală de robotică a câștigat premii naționale și internaționale

Autor: Ursu Vlad Adrian - <https://www.facebook.com/ursu.vladadrian>

... și mai multe întreprinderi mici și mijlocii inovatoare din sectoare moderne funcționează deja cu succes.

Comaniile locale au investit în producția de automatizări, componente electrice și stații de încărcare pentru vehicule electrice. În plus, au apărut mai multe companii care instalează panouri solare. Turboweb, o companie care asigură optimizarea site-urilor web la nivel global, își începe activitatea în județul Dolj, bazându-se pe succesul recent al României în industria IT. În Dolj au fost organizate seminarii pentru start-up-uri și au fost acordate granturi pentru mai multe proiecte, printre care CLEANUP CRAIOVA și ECHOSHADES - ambele lucrând la provocările de mediu din Craiova.

O companie locală inovatoare produce stații de încărcare pentru vehicule electrice

Există situri industriale pregătite pentru noi companii sau pentru o industrie verde modernă...

Odată cu închiderea minelor din Valea Jiului sau cu reducerea activității, au fost deschise suprafețe importante pentru noi investiții. Avantajul acestor zone este că, de cele mai multe ori, sunt în proprietate unică, sunt bine conectate la infrastructura de transport și dispun de toate utilitățile necesare la fața locului. Există un potențial mare de investiții în fostele situri miniere în domenii precum turismul și industria ospitalității, industrie, regenerarea urbană (de ex., parcuri, locuințe sociale) etc. Multe dintre acestea au fost deja cartografiate și pregătite cu o listă de facilități disponibile la fața locului.

...și sunt disponibile fonduri semnificative pentru tranziția regiunii.

Conurbației Jiului i-au fost alocate aproximativ 1,2 miliarde EUR din fondurile pentru o tranziție justă. Aceasta reprezintă aproximativ 10% din veniturile regiunii - un sprijin financiar semnificativ. Aceste fonduri sunt destinate atât proiectelor sociale, cât și celor private care contribuie la tranziția justă, inclusiv prin renovarea spațiilor publice, sprijinirea companiilor care generează locuri de muncă, formarea lucrătorilor în domeniul noilor competențe economice și în alte moduri. Entitățile publice și private pot depune cereri de finanțare, de obicei sub formă de granturi, dar este necesară o cofinanțare de cel puțin 30%.

Mina Petrla, acum cu instalații de artă și spații comunitare

Autor: Marco Migliari

Puncte slabe care trebuie abordate

Angajatorii nu dispun de aptitudinile necesare - atât cele tehnice, cât și cele non-tehnice

Lipsa angajaților calificați este una dintre cele mai importante provocări menționate de companii, atât la nivel național, cât și în regiune. La nivel național, aproape toate companiile intervievate au identificat această constrângere ca fiind una dintre cele mai importante cinci constrângeri, iar la nivel local, aproximativ trei sferturi dintre participanții la atelierul de lucru au împărtășit acest sentiment. Aceasta poate fi o surpriză într-o zonă cu o mulțime de profesioniști tehnici bine pregătiți. Angajatorii au însă nevoie ca aceste aptitudini să fie adaptate și actualizate pentru a satisface cerințele rolurilor moderne din sectoarele tehnic și de servicii.

În plus, angajatorii subliniază în mod constant lacunele semnificative în ceea ce privește aptitudinile non-tehnice - care cuprind, printre altele, comunicarea, rezolvarea problemelor, capacitatea de conducere, creativitatea, munca în echipă și gestionarea timpului. Această preocupare a fost menționată în 15 din cele 23 de grupuri tematice organizate în cadrul acestui studiu.

Printre exemplele bune se numără un proiect-pilot la Liceul Tehnic din Lupeni, unde se formează o clasă de școală profesională pentru viitorii lucrători în construcții.

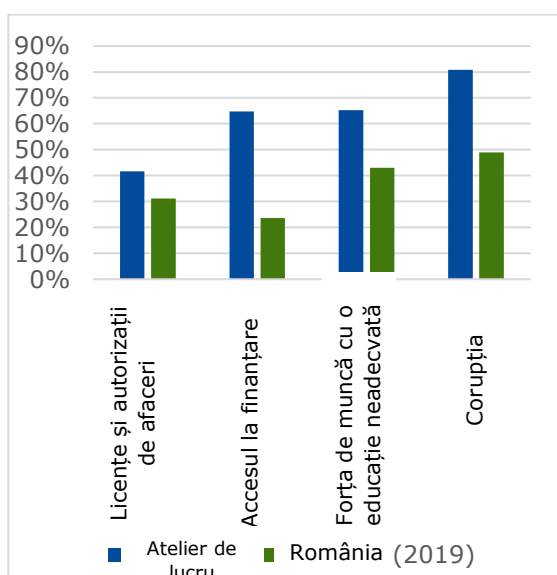
Fără personal cu aptitudini relevante, companiile se vor confrunta cu o productivitate și o profitabilitate scăzute.

Lucrătorii se vor confrunta cu salarii mici și cu locuri de muncă potențial nesatisfăcătoare.

Citate din grupurile tematice

Unul dintre participanții la un grup tematic a evidențiat rolul sistemului de învățământ în transmiterea de aptitudini non-tehnice: „educația din zonă nu pune în valoare aceste tipuri de aptitudini [non-tehnice]”. Un altul a indicat surse mai degrabă culturale sau individuale pentru lipsa de aptitudini non-tehnice: „există deficiențe semnificative în materie de aptitudini non-tehnice în rândul persoanelor cu vârsta între 18 și 30 de ani. Oamenii nu sunt responsabili sau nu-și asumă responsabilități, motivația lor profesională este superficială, extrinsecă și variabilă. Aceștia nu fac eforturi pentru a-și păstra locurile de muncă, deoarece știu că există o nevoie constantă de forță de muncă în altă parte”.

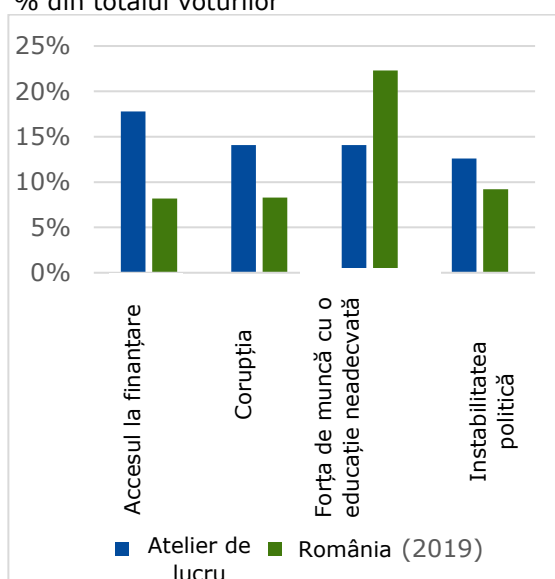
Obstacole majore sau foarte grave pentru desfășurarea afacerilor

Surse: Sondaj pentru întreprinderi 2019; sondajul a avut loc în cadrul atelierului de lucru din 12/10/2023

Principalele 5 obstacole pentru desfășurarea afacerilor:

% din totalul voturilor

Surse: Sondaj pentru întreprinderi 2019; sondajul a avut loc în cadrul atelierului de lucru din 12/10/2023

Obstacole administrative și corupție

Procedurile administrative greoaie și obstacolele birocratice împiedică creșterea și prosperitatea afacerilor. Aceste obstacole nu numai că secătuesc vitalitatea întreprinderilor, dar consumă și resurse financiare și timp care ar putea fi mai bine alocate în altă parte. Proprietarii și managerii se văd nevoiți să își îndrepte atenția către interacțiunile cu funcționarii publici, în loc să se concentreze asupra productivității și extinderii afacerilor lor. Corupția este un motiv de îngrijorare deosebit de răspândit - fiecare obstacol birocratic suplimentar sau întârziere oferă o altă oportunitate pentru o potențială corupție.

La nivel național, dintre cele 12 obstacole potențiale în calea afacerilor, corupția a fost identificată ca cel mai probabil să fie considerată un obstacol „major” sau „foarte grav”. La nivel local, peste 80% dintre respondenți consideră că aceasta reprezintă un obstacol major sau foarte grav în calea desfășurării afacerilor, iar aproape trei sferturi dintre aceștia consideră că aceasta se află printre primele 5 obstacole pentru întreprinderi.

Obstacolele administrative și potențiala corupție au fost evidențiate în mod explicit ca fiind provocări semnificative în 12 din cele 23 de grupuri tematice organizate în cadrul acestui studiu.

Pe termen lung, lipsa de claritate și predictibilitate care rezultă din excesul de administrație și corupție creează riscuri pentru companii, ceea ce duce la scăderea investițiilor, făcând ca firmele să rămână mai mici, mai puțin productive și să genereze mai puține locuri de muncă. Acest lucru este foarte dăunător pentru regiune.

Participarea scăzută a forței de muncă

O parte semnificativă a persoanelor potențial productive rămâne în afara forței de muncă. România înregistrează una dintre cele mai scăzute rate de ocupare a forței de muncă în rândul femeilor și al proaspeților absolvenți din Europa. Doar 59% dintre femeile cu vârsta de muncă sunt angajate în România, în contrast puternic cu media europeană de 69%. Situația este și mai pronunțată în rândul tinerilor, în special al proaspeților absolvenți, cu mai puțin de una din cinci persoane cu vârsta de până la 24 de ani care are un loc de muncă, în comparație cu media UE de 35%. Această disparitate poate indica o neconcordanță semnificativă între aptitudinile oferite și cerințele angajatorilor.

Neglijarea valorificării aptitudinilor și talentelor unor segmente semnificative ale populației nu este de bun augur pentru inovarea viitoare, pentru extinderea firmelor și pentru apariția de start-up-uri noi. Pe măsură ce persoanele rămân în afara forței de muncă, acestea pierd treptat aptitudini valoroase, ceea ce le diminuează în cele din urmă productivitatea pe termen lung. Pe termen scurt, acest lucru determină o reducere a veniturilor familiilor și aspirații personale nesatisfăcute.

Citate din grupurile tematice

Un participant a afirmat: „te confrunți cu rigiditatea autorităților publice, în primul rând a angajaților din sistem, care nu dau deloc impresia că doresc să te sprijine”.

Citate din grupurile tematice

Un participant la un grup tematic a afirmat: „în zonă lipsesc ... activități accesibile pentru copii, creșe și grădinițe”. Un alt participant a considerat că ar fi util „să se investească într-un centru de activități pentru copiii care provin din familii monoparentale sau ai căror părinți lucrează în străinătate”.

Lipsa de creșe

Insuficiența opțiunilor de înaltă calitate pentru îngrijirea copiilor poate contribui la ratele scăzute de ocupare a forței de muncă în rândul femeilor din regiune. În fapt, cererea pentru mai multe facilități de îngrijire a copiilor a apărut ca o preocupare recurentă în timpul discuțiilor din cadrul grupurilor tematice în legătură cu regiunea. Aceste facilități ar putea funcționa independent sau ar putea fi integrate în centrele de formare sau de ocupare a forței de muncă, facilitând astfel o mai mare accesibilitate pentru femei, în special, pentru a se angaja sau pentru a-și dezvolta aptitudinile.

Fără noi creșe, va fi foarte dificil pentru femei să se reintegreze pe piața muncii sau să își actualizeze abilitățile, ceea ce va perpetua deficitul de lucrători calificați.

Lipsa accesului la finanțare și subutilizarea fondurilor UE

Disponibilitatea finanțării a apărut ca o preocupare importantă, aproape toți participanții la atelierul de lucru identificând-o ca una dintre cele mai importante cinci constrângeri pentru afacerile din regiune. Interveniurile cu reprezentanți ai sectorului financiar au relevat o aversiune semnificativă față de risc în rândul băncilor locale. Acestea manifestă o tendință de a fi prudente în finanțarea chiar și a start-up-urilor de mici dimensiuni. În plus, potențialii mici întreprinzători se pot confrunta cu dificultăți în pregătirea unor documente esențiale, cum ar fi planurile de afaceri și financiare, și ar putea să nu dispună de resursele necesare pentru a angaja consultanți care să le ofere sprijin pentru depunerea cererilor.

Inițiativele de finanțare ale UE, cum ar fi Fondul pentru o tranziție justă, au potențialul de a aborda această provocare, cu condiția ca proiectele eligibile (publice și private) să fie concepute în mod corespunzător. Fondurile pentru o tranziție justă au capacitatea de a finanța până la 70% din proiectele care generează locuri de muncă, oferă cursuri de formare, investesc în energie verde sau eficiență energetică sau dezvoltă infrastructura socială, printre alte obiective. Cu toate acestea, întreprinderile locale raportează dificultăți în accesarea acestor resurse din cauza lipsei de înțelegere a cerințelor și procedurilor. De asemenea, alcătuirea unor echipe care să aibă aptitudinile necesare a fost identificată ca o provocare în elaborarea și implementarea proiectelor. Deși există companii locale de consultanță cu experiență în sprijinirea cererilor depuse de întreprinderi, acestea au fost considerate prea costisitoare pentru întreprinderile mai mici.

În lipsa finanțării, potențialele afaceri nu reușesc să se lanseze, ceea ce afectează ocuparea forței de muncă și dinamismul economic atât în prezent, cât și în viitor.

Citate din grupurile tematice

„Proiectul [nostru] a fost respins deoarece persoana care l-a scris a omis din greșeală unele informații privind bugetul”.

„Proiectele nu au fost implementate deoarece inițiatorii nu au avut acces la informații privind modul de obținere a finanțării sau nu și-au putut permite servicii de consultanță”.

„Finanțarea europeană este [considerată a fi] birocratică, iar mecanismele de verificare dau bătăi de cap. Pentru a obține fonduri europene și a implementa proiecte, trebuie să cunoști „oamenii potriviți””.

„Dacă dorești să scrii un proiect de unul singur, este nevoie de mult timp și de cunoștințe în diverse domenii - antreprenoriat, management, contabilitate”.

Două viziuni ale viitorului

1. O viziune luminoasă pentru viitorul regiunii - dacă profită de oportunitățile sale

Conurbația Jiului nu fuge de provocările dificile cu care se confruntă. În schimb, înțelege că lumea se schimbă și că schimbarea aduce oportunități. Nu își irosește energia în lupta împotriva închiderii inevitabile a minelor. În schimb, energia este canalizată către noile oportunități și către crearea bazelor pentru ca noile oportunități să înflorească.

Universitățile și alte instituții de formare lucrează în strânsă colaborare cu sectorul privat pentru a dezvolta cursuri adecvate pentru economia modernă. Cursuri scurte de învățare pe tot parcursul vieții sunt dezvoltate pentru a le oferi adulților șansa de a-și îmbunătăți aptitudinile, inclusiv de către Agenția Națională/Regională/Locală pentru Ocuparea Forței de Muncă. Aptitudinile non-tehnice sunt luate în serios de toate instituțiile de formare.

Lucrătorii noi și cei recalificați intră pe piața forței de muncă. Printre aceștia se numără femeii ai căror copii se află în centre de îngrijire a copiilor, mineri pensionari care s-au recalificat, persoane care se întorc în regiune pentru a deschide afaceri. Antreprenoriatul este înfloritor.

Administratorii publici iau în serios necesitatea de a simplifica procesele birocratice, de a combate corupția și de a începe să își vadă activitatea ca pe o susținere a dinamismului în regiune și nu doar ca pe o simplă implementare a procedurilor. Se depun eforturi serioase pentru a reforma procesele și abordarea adoptată în interacțiunea cu întreprinderile și cu publicul. Devine rapid și simplu pentru companii să obțină terenuri, apă, electricitate și autorizațiile corespunzătoare.

Finanțarea prin granturi este acordată întreprinderilor private, autorităților locale și proiectelor comunitare. Oamenii sunt competenți în identificarea proiectelor de afaceri și comunitare, în crearea echipelor corespunzătoare și în depunerea cererilor de finanțare.

Infrastructura publică și „serviciile de sprijin” private, cum ar fi creșele și spațiile de lucru în comun, sunt înfloritoare.

Grupuri de persoane care împărtășesc aceleași idei se reunesc pentru a colabora la proiecte sociale și de afaceri pentru a dezvolta regiunea, pentru a înțelege mai bine cum să identifice și să dezvolte proiecte, pentru a depune cereri de finanțare și pentru a implementa proiecte. Regiunea a demonstrat o capacitate și o dorință puternice de a face acest lucru în cadrul JTP Groundwork.

Regiunea se bazează pe frumusețea sa naturală pentru a se asigura că turismul este în plin avânt atât iarna, cât și vara. Se fac investiții în stațiunile de schi, precum și în sporturile de vară, cum ar fi ciclismul. Sunt create alei și poteci de-a lungul râului. Micile companii locale, cum ar fi magazinele, casele de oaspeți și producătorii artizanali se dezvoltă și își comercializează serviciile către turiști.

De asemenea, și alte sectoare sunt înfloritoare. Noua energie verde este generată în spații industriale vechi. În consecință, comunitățile locale beneficiază de energie electrică mai ieftină. Alte industrii și servicii - cum ar fi fabricile de baterii sau instalarea de panouri solare - se deschid și ele și utilizează competențele actualizate ale lucrătorilor.

Nomazii digitali se mută în regiune. Aceștia plătesc taxe locale, fac cumpărături în magazinele locale, renovează case vechi. Unii deschid noi întreprinderi locale sau îi sprijină pe cei care o fac prin resursele lor financiare sau intelectuale.

2. O viziune mai întunecată asupra viitorului regiunii - dacă nu reușește să abordeze punctele slabe și dacă se concretizează amenințările

Conurbația Jiului luptă împotriva valului care se apropie. Conurbația Jiului luptă pentru a-și menține deschise minele și după termenul de închidere prevăzut pentru 2032. După o luptă acerbă, reușește

să amâne închiderile cu câțiva ani. Cu toate acestea, cărbunele devine rapid necompetitiv în raport cu energia din surse regenerabile - este mai ieftin să produci electricitate din vânt și soare decât din cărbune, atât în România, cât și pe principalele piețe de export.

S-a depus toate eforturile pentru a lupta împotriva inevitabilului și s-au depus prea puține eforturi pentru reconversia profesională a lucrătorilor, pentru simplificarea birocrăției, pentru a învăța cum pot fi identificate și dezvoltate proiecte care să ajute regiunea să se adapteze. S-au depus prea puține eforturi pentru a solicita fonduri destinate implementării în vederea îmbunătățirii dinamismului afacerilor și a infrastructurii sociale. S-a pierdut mai mult timp în bătălii decât s-a câștigat prin amânarea închiderii minelor.

Alte regiuni au devenit centre de energie verde, iar lucrătorii calificați au plecat în aceste regiuni. Alte comunități locale primesc energie verde, mai ieftină.

Universitățile care nu reușesc să se adapteze se închid. Acestea nu deservește binele public, deoarece nu formează lucrători cu aptitudinile necesare. Și nu servesc aspirațiilor individuale private, așa că atrag din ce în ce mai puțini studenți.

Casele vechi și frumoase cad în ruină. Chiar și sporturile de iarnă dispar.

Tot mai mulți oameni părăsesc regiunea.

Recomandări pentru cum poate fi aleasă calea luminoasă

Nu este ușor să alegi calea luminoasă. Schimbarea de la un trecut industrial mândru poate fi dureroasă din punct de vedere economic, social și emoțional. Cu toate acestea, o nouă cale poate să aibă la bază, mai degrabă decât să uite, puterea industrială din trecut și oferă, de asemenea, oportunități noi și interesante pentru comunități și întreprinderi. Eforturile ar trebui să se concentreze pe valorificarea și amplificarea punctelor forte existente, abordând în același timp punctele slabe și amenințările.

Recomandările se concentrează rareori asupra unor sectoare specifice. Având în vedere că este clar că toate sectoarele au nevoi și cerințe similare, eforturile de mai jos îi vor sprijini pe cei care doresc să investească în toate sectoarele economice.

Recomandarea 1: O mai bună formare a lucrătorilor și cu aptitudinile adecvate. Instituțiile de formare trebuie să colaboreze cu sectorul privat și cu autoritățile publice pentru a identifica cursurile adecvate pentru nevoile pieței muncii. Ar trebui dezvoltate oportunități de învățare pe tot parcursul vieții și ar trebui dezvoltate programe de formare relevante (de ex., cursuri de scurtă durată, cursuri cu frecvență redusă, cursuri serale). Companiile ar trebui să încurajeze lucrătorii să urmeze aceste cursuri atunci când este cazul. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită includerii aptitudinilor non-tehnice în cadrul cursurilor de formare.

Recomandarea 2: Simplificarea și eficientizarea mediului de afaceri. Funcționarii administrației locale înțeleg în profunzime procesele birocratice, ceea ce s-ar putea să nu fie cazul sectorului privat. Este imperios necesar ca autoritățile locale să simplifice aceste procese, luând în considerare perspectiva întreprinderilor mici, care au deseori un timp limitat pentru a parcurge proceduri complexe. De asemenea, trebuie depuse eforturi concertate pentru a combate corupția, iar simplificarea proceselor poate constitui un sprijin esențial în acest sens.

Recomandarea 3: Intensificarea eforturilor pentru deblocarea finanțării disponibile. Regiunea dispune de peste 10% din PIB numai în finanțare JTF. Acest lucru reprezintă o foarte bună oportunitate pentru întreprinderi și autoritățile regionale de a genera o comunitate de afaceri dinamică și de a îmbunătăți infrastructura socială. Dezvoltarea unor proiecte viabile presupune crearea de echipe care să acopere mai multe zone geografice și să includă persoane provenind din sectoare diferite (de ex., public și privat, privat și ONG).

Recomandarea 4: Facilitarea implicării unor persoane care gândesc la fel, motivate să dezvolte în continuare climatul economic și social al regiunii. JTP Groundwork a remarcat faptul că există un fond de cetățeni și grupuri care au motivația de a îmbunătăți dezvoltarea economică și socială regională. Ar fi utilă facilitarea întâlnirii acestora și furnizarea de informații care să îi ajute și de cadre în care să se implice. Mulți cetățeni sunt motivați să asculte povești de succes, să afle informații practice despre cum să procedeze în legătură cu identificarea și dezvoltarea de proiecte și să aibă ocazia de a se implica alături de alte persoane sau grupuri care gândesc la fel și care doresc să îmbunătățească climatul social și economic din regiune.

Recomandarea 5: Luarea în considerare a unor oportunități specifice de afaceri sau sociale care sprijină și alte sectoare. În mod special:

- Utilizarea siturilor industriale dezafectate (de ex., minele vechi) pentru noi industrii verzi, în special energie verde sau industrie modernă (de ex., baterii).
- Eforturi de renovare a parcului imobiliar pentru ca locuințele să fie utilizate de turiști, de nomazi digitali.
- Creșterea numărului de facilități, cum ar fi serviciile de îngrijire a copiilor și spațiile de lucru comune.
- Eforturi de atragere a nomazilor digitali, care pot să renoveze proprietăți, să plătească impozite locale, să facă cumpărături în magazinele locale, să aducă cunoștințe IT, să susțină financiar sau intelectual start-up-urile de afaceri.

Anexe

Anexa I. Matricea SWOT

Puncte forte	Puncte slabe
<p>Teren și infrastructură</p> <ul style="list-style-type: none"> • O locație frumoasă, potrivită pentru sporturi de vară și de iarnă. • Locuințe ieftine și proprietăți neocupate, pregătite pentru renovare. • Amplasamente disponibile pentru investiții, deja cartografiate, pentru noi industrii, cum ar fi generarea de energie verde. <p>Oameni</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oameni bine educați, cu studii tehnice. • Salarii competitive. • Unii tineri desfășoară activități tehnice impresionante în domenii precum robotica. • Sunt persoane foarte motivate să afle ce trebuie să facă pentru a îmbunătăți oportunitățile sociale și economice regionale. <p>Finanțare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Un potențial fond mare de resurse financiare disponibile, în mare parte sub formă de granturi pentru întreprinderi, ONG-uri și administrații locale - în valoare de aproximativ 10% din PIB-ul regiunii numai din partea JTF. 	<p>Aptitudini și lucrători relevanți</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aptitudinile tehnice trebuie actualizate, iar aptitudinile non-tehnice trebuie să fie luate mai în serios. • Cursurile unor universități locale trebuie adaptate la mediul economic modern. • Mulți lucrători - în special femeii și tinerii absolvenți - nu participă pe piața muncii. Unii lucrători calificați din sectorul minier nu se întorc pe piața muncii după pensionarea anticipată. <p>Mediul de afaceri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Există obstacole administrative semnificative cu care se confruntă companiile, iar personalul administrativ nu este perceput ca un „facilitator”. • Nivelurile de corupție sunt considerate a fi foarte ridicate. <p>Mediul fizic și facilitățile</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsesc unele facilități, în special serviciile partajate, cum ar fi îngrijirea copiilor (legislația prevede sprijin pentru creșterea unui copil până la maximum doi ani, iar copiii sunt acceptați la grădiniță de la vârsta de +3 ani). <p>Accesul la finanțare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Există lacune semnificative în ceea ce privește cunoștințele și înțelegerea modului de accesare a fondurilor UE, alcătuirea echipelor de proiect, dezvoltarea proiectelor și parcurgerea proceselor administrative. • Există dificultăți în accesarea împrumuturilor din partea sectorului financiar din cauza culturii și a standardelor bancare conservatoare.

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea universităților locale prin adaptarea cursurilor de formare și prin oferirea de noi oportunități de învățare pe tot parcursul vieții. • Utilizarea siturilor industriale dezafectate existente pentru a dezvolta industrii noi, verzi, în sectoare moderne. • Atragerea nomazilor digitali pentru a lucra în regiune, renovarea fondului locativ și investiții în întreprinderile locale. • Dezvoltarea societăților de servicii care deservească toate celelalte sectoare, cum ar fi îngrijirea copiilor, spații de lucru în comun. • Consolidarea colaborării între regiuni pentru a beneficia de economiile de scară în ceea ce privește furnizarea de facilități, cum ar fi parcurile de afaceri și facilitățile comunitare. • Dezvoltarea mediului natural pentru îmbunătățirea standardelor de viață ale locuitorilor și atragerea turiștilor, cum ar fi trasee naturale sau piste de biciclete de-a lungul râului. • Utilizarea resurselor financiare semnificative din partea JTP și a altor granturi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Punerea accentului pe împiedicarea schimbării care distrage atenția de la oportunitățile asociate cu aceasta, dezavantajând cetățenii. • Menținerea tuturor cursurilor de formare tradiționale care nu mai sunt relevante. • O populație în scădere, cu mai puțini oameni care să îngrijească sau să sprijine o populație în curs de îmbătrânire, mai puțini contribuabili locali, mai puțini antreprenori locali. • Neintegrarea comunităților sau a grupurilor „lăsate în urmă” (inclusiv a femeilor, a proaspeților absolvenți și a comunităților mai sărace), ceea ce are ca rezultat creșterea disparităților și, eventual, a conflictelor comunitare.

